

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
postmottak@kmd.dep.no

Deres ref: 19/2670

1. september 2020

HØRINGSUTTALELSE TIL FORSLAG TIL REVIDERTE STATLIGE PLANRETNINGSLINJER FOR DIFFERENSIERT FORVALTNING AV STRANDSONEN LANGS SJØEN

Friluftsrådenes Landsforbund (FL) viser til forslag til reviderte planretningslinjer, og takker for muligheten til å uttale oss. Vårt utgangspunkt er at vi som paraplyorganisasjon for de interkommunale friluftsrådene skal ivareta de allmenne friluftslivsinteressene. Hensynet til allmenne friluftslivsinteresser var viktigste årsak til at det blei vedtatt Midlertidig lov om byggeforbud m.v. for strandstrandstrekninger fra 1954, videreført som byggeforbud i 100 metersbeltet til sjø gjennom den midlertidige strandloven i 1965, og til at dette byggeforbudet er videreført i plan- og bygningsloven og altså opprettholdt i over 60 år. Behovet for å ivareta strandsona for allmenn bruk er enda større i dag, og vi har et langt sterkere kunnskapsgrunnlag om strandsonas betydning for naturmangfold.

FL mener at de foreslåtte planretningslinjene er så mangelfulle, ikke møter dagens utfordringer og i så liten grad har tatt opp nye føringer og kunnskap, at de bør gjennomarbeides på nytt og sendes på ny høring før de vedtas. Hovedutfordringen er at strandsona i for stor grad bygges ned, særlig gjennom dispensasjoner uten helhetsvurdering – ikke manglende utviklingsmuligheter. FL mener planretningslinjene må legge opp til å bedre forholdene i sone 1, at det ikke er faglig grunnlag for eller behov for gjøre det lettere å bygge i sone 2 og 3, og at utbygging i strandsona som hovedregel må skje etter grundige planprosesser.

1. Behov for revisjon

Gjeldende planretningslinjer blei vedtatt i 2011, og det er i disse fastslått at det skal gjøres en evaluering og mulig revisjon etter at de har virka over en periode. På oppdrag fra Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) har Norsk institutt for by- og regionplanlegging (NIBR) i samarbeid med Norges miljø- og biovitenskapelige universitet (NMBU) gjennomført evaluering; «Evaluering av statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonene langs sjøen», Samarbeidsrapport NIBR/NMBU 2015. I høringsnotatet er ikke evalueringsrapporten nevnt, og vi kan ikke se at forslagene til endringer er relatert til evalueringa.

FL er imidlertid enig i at det er behov for revisjon av planretningslinjene. Vi mener at følgende dokumentasjon av utfordringer og utviklingstrekk må tas med i en grundig gjennomgang og revisjon av planretningslinjene – og vår liste er helt sikkert ikke utfømmende:

- FNs bærekraftsmål, som Norge har forplikta seg til å følge opp, der i alle fall mål 14 Liv under vann, 15 Liv på land, og 3 God helse, er relevante å vurdere.
- Regjeringas «Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023», som fastslår forventning om at fylkeskommuner og kommuner legger FNs bærekraftsmål til grunn for samfunns- og arealplanlegging, og om at «Fylkeskommunene og kommunene vurderer arealbruk i strandsonen langs sjøen og i og langs vassdrag i et helhetlig og langsiktig perspektiv, og tar særlig hensyn til naturmangfold, kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser.
- Evaluering av statlige planretningslinjer for differensiert forvaltning av strandsonene langs sjøen», Samarbeidsrapport NIBR/NMBU 2015. Hovedkonklusjonene fra evalueringa bør gjengis og vurderes i høringsnotatet slik at det synliggjøres hvordan det faglige grunnlaget for revideringa er ivaretatt.
- Evaluering av plan- og bygningsloven, EVAPLAN, der det bl.a. pekes på:
 - o Som en nøytral prosesslov, indikerer funnene at pbl ikke i tilstrekkelig grad sikrer klima og naturmangfold i lokale planpraksiser.
 - o Hensynet til framtidige generasjoner tilsier at den miljømessige bærekraften må sikres bedre; gjennom at bedre redskap for klimapolitikk og naturmangfold integreres i pbl.
 - o Loven sikrer heller ikke godt nok system for å fange akkumulerte konsekvenser av arealpolitikken for klimagassutslipp, kulturverdier og naturmangfold.
 - o Det pekes på tre veier videre, som er relevante også for arbeidet med å forvalte strandsona: styrke plansporet, øke rettsvernet og innføre uavhengig kontrollorganer i miljøforvaltninga.
- Riksrevisjonens undersøkelse av behandling av innsigelser i plansaker der Riksrevisjonen bl.a. anbefaler KMD å sikre bedre kunnskap om kommunenes dispensasjonspraksis. Det er i denne sammenheng vel verdt å merke seg: «Statsråden er enig med Riksrevisjonen i at for mange dispensasjoner vil kunne svekke legitimiteten til planer som er vedtatt etter omfattende prosesser, og bidra til å undergrave nasjonale og vesentlige regionale interesser.»
- Meld.St.18 (2015-2016) Friluftsliv, der kap 6.7 omhandler «Friluftsliv i strandsonen», og det bl.a. heter: «I regioner og kommuner der strandsonen allerede er sterkt utbygd og har mangel på tilgjengelig arealer for allmennheten, er utfordringen å få til en gradvis forbedring av allmennhetens tilgang.» ... «God planlegging i strandsonen er å tenke helhet og unngå at den bygges ned gradvis gjennom dispensasjoner», ... «Tiltak og aktiviteter som ikke er avhengig av å ligge helt til sjøen, bør plasseres bak 100-metersbeltet/strandsonen. En restriktiv praksis med bygging i strandsonen bidrar til at arealene bak, fortsatt blir attraktive utbyggingsarealer for næring, boliger og fritidsbebyggelse.» ... «Flere steder er ulovlige stengsler i strandsonen til hinder for allmennhetens friluftslivsutøvelse.»
- Dels som resultat av Friluftslivsmeldinga og gjennom ytterligere forankring i regjeringens «Handlingsplan for friluftsliv» (2018), er det gjennomført kartlegging og verdsetting av friluftslivsområder i de fleste kommuner. Det er et viktig kunnskapsgrunnlag for strandsoneforvaltning. Videre er det satt i gang et landsomfattende prosjekt om friluftslivets ferdsselsårer.

- Folkehelsemeldinga (Meld.st.19 (2018-2019)) og oppfølging i Handlingsplan for fysisk aktivitet (2020) som vektlegger planlegging og tilrettelegging for gange og annen fysisk aktivitet i nærmiljøene. Lett tilgang til strandsona med sin attraktivitet er da viktig.
- Forslag til helhetlig plan for Oslofjorden, Miljødirektoratet, 2019, der ett av seks delmål er «Allmennhetens tilgang til strandsonen skal bedres».
- Statistisk Sentralbyrå årlige år statistikk over byggetiltak i strandsona basert på kommunenes KOSTRA-rapportering. Den viser en omfattende nedbygging av strandsona i hele landet – ikke minst i de såkalte pressområdene. Det framgår her at det var 973 søknader om bygging i 2019, hvorav 884 dvs 91% blei innvilga, derav 278 i samsvar med plan og 606 gjennom dispensasjon. Rapporten viser også fordeling av tilgjengelig strandsona langs kysten, og gir et godt grunnlag for vurdering av tiltak.
- Undersøkelse gjennomført av IPSOS for Norsk Friluftsliv som viser at 70% ikke ønsker økt utbygging av strandsona. Kun 7% av de spurte oppgir at de ønsker å åpne for mer utbygging enn i dag.

I høringsnotatet er det i svært liten grad redegjort konkret for hvilke reelle endringer i planretningslinjene som foreslås. I tillegg er det gjort omfattende endringer av språklig og strukturmessig karakter. Det gjør det vanskelig å få oversikt over hvilke endringer de nye planretningslinjene egentlig innebærer. I regjeringas pressemelding signaliseres det imidlertid tydelig at «Regjeringen vil gi distriktskommunene større mulighet til å legge til rette for næringsutvikling og bosetting langs kysten». Likevel heter det eksempelvis, så vidt vi kan se i både eksisterende og foreslåtte planretningslinjer: «Behovet for næringsutvikling og arbeidsplasser, for eksempel satsing på reiseliv og turisme, skal tillegges vekt i vurderingen av tiltak i 100-metersbeltet.»

FL savner en ryddig framstilling av den evaluering som er foretatt, og de forslag til endringer dette har medført.

Vi vil for ordens skyld ta med et vi synes strukturen er bedre i forslaget til reviderte planretningslinjer. Videre er vi enig i at en del forklarende tekst knytta til overgangen fra rikspolitiske retningslinjer for Oslofjorden og til planretningslinjer for hele kysten nå tas ut.

I det følgende tar vi opp hovedsaker som vi mener bør vurderes og tas inn i et nytt forslag til reviderte planretningslinjer.

2. Formål

Det er med stor overraskelse vi registrerer at henvisningen til byggeforbudet i 100 metersbeltet er tatt ut av formålsbestemmelsen. Det er jo byggeforbudet i 100 metersbeltet som er hele grunnlaget for planretningslinjene, så det virker meningsløst at den forankringa ikke framgår. FL mener også at det her bør være en forankring til FNs bærekraftsmål. Videre mener vi hensyn til folkehelse må nevnes eksplisitt.

Generelt er ikke formålsparagrafen godt formulert, og det kan med fordel arbeides med forbedring for å få fram formålet så presist som mulig, jf også evalueringsrapporten fra NIBR/NMBU. Vi tenker bl.a. på det som står om praktisering, som er mangelfullt eller feilaktig. Det må være tydelig at uavhengig av utbyggingspress og soneinndeling er viktig

å ta vare på strandsonene med stor verdi for naturmangfold, landskap og friluftsliv. Det er vel der utbyggingsinteressene er små og verneinteressene store, at praktiseringa skal være strengest. Skjematisk ville vi satt opp avveiningene slik.

Når utbyggingsinteressene er små, skal vi ikke tillate bygg i strandsona, og vi skal heller ikke tillate det når både verne- og utbyggingsinteressene er store (grønne felt). Men kan vurdere det når verneinteressene er små og utbyggingsinteressene er store (blått felt). Vi er også spørrende til «skal-formuleringa» om geografisk differensiering. Hvis en kommune i sone 3 ønsker å praktisere et strengt byggeforbud i 100 metersbeltet i samsvar med at det er et byggeforbud i PBL, er vel det fritt opp til kommunen uavhengig av planretningslinjene. En bedre formulering kunne være: Det er også et mål å legge til rette for differensiert praktisering av byggeforbudet gjennom geografisk inndeling av strandsona i 3 soner, og gi kommunene anledning til ytterligere differensiering gjennom kommuneplan.

3. Dispensasjonspraksisen må endres – plankravet må styrkes

Statistikken fra KOSTRA/SSB viser at en stor del av byggetiltakene skjer etter dispensasjoner, at en stor del (ca 90%) av dispensasjonssøknadene innvilges og at dette har vedvart over tid. FL mener dette er svært bekymringsfullt og åpner for en «bit-for-bit» utbygging som kan gi svært uheldige konsekvenser for allmenne verneinteresser. Dette standpunktet mener vi at vi har solid faglig støtte for gjennom rapporten fra NIBR/NMBU, EVAPLAN og riksrevisjonens gjennomgang.

FL har også lagt vekt på problematikken rundt dispensasjoner fordi KMD har sendt ut på høring forslag til endringer i plan- og bygningsloven der ett av forslagene er å endre dispensasjonsbestemmelsene.

FL vil på det sterkeste advare mot å liberalisere dispensasjonsadgangen og – praksisen. Det er all grunn til å gjenta sitatet fra riksrevisjonens rapport: «Statsråden er enig med Riksrevisjonen i at for mange dispensasjoner vil kunne svekke legitimiteten til planer som er vedtatt etter omfattende prosesser, og bidra til å undergrave nasjonale og vesentlige regionale interesser.»

Tapet av naturmangfold er en alvorlig trussel mot vårt livsgrunnlag, og strandsona står i en særstilling når det gjelder betydningen for naturmangfold der mange arter er avhengig av nettopp dette livsmiljøet i møte mellom sjø og land. Det er et viktig poeng at soneinndelinga ikke tar hensyn til naturverdier. Det kan være større naturverdier i sone 3 enn i sone 1. Her trengs et faglig kunnskapsgrunnlag som ikke fanges opp i den geografiske inndelinga i planretningslinjene. For friluftsliv er strandsona unik for opplevelser og aktivitet. Det er av nasjonal interesse å ivareta strandsona. Byggeforbudet i 100 metersbeltet er godt faglig forankra. Derfor mener vi at unntak med bygging som hovedregel må skje gjennom plan etter pbl, med de krav det setter til faglig utredning,

helhetsvurderinger og medvirkning. **FL mener det må innarbeides mye tydeligere krav til plan som grunnlag for utbygging i strandsona i planretningslinjene.** Det gjelder felles for alle tre sonene. Vi har vurdert om det burde være et absolutt krav, men har kommet til at det unntaksvis er enkelte mindre tiltak som fortsatt bør kunne tillates uten omstendelig planprosess.

4. Geografisk differensiering

FL konstaterer at det videreføres uforandra inndeling i 3 soner. Vi har ikke grunnlag for å foreslå endringer, men vil påpeke utfordringer med tilgang til strandsona nær mange store og mellomstore byer langs hele kysten.

Vi stusser også på at sammenslåtte kommuner skal kunne ha arealer i ulike soner. Det problematiseres også i evalueringa fra NIBR/NMBU. Det burde være en naturlig del av departementets oppfølging av kommunereformen at en og samme kommune blei tilhørende en sone og hadde ett regime å forholde seg til. Dette særlig fordi det erkjennes i neste avsnitt i retningslinjene at det er forskjeller innad i kommunene som en kan ta hensyn til gjennom kommuneplanens arealdel.

Vi reagerer på at statsråden uttaler at en særlig vil ha synspunkter fra kommuner som mener de bør flyttes fra sone 2 til sone 3. En nøytral tilnærming ville gitt større legitimitet.

5. Om offentlige myndigheters oppgaver og ansvar

Det generelle byggeforbudet i 100 metersbeltet kan i stor grad begrunnes i strandsonas nasjonale betydning og interesse. Folk bruker strandsona til turgåing og annet friluftsliv på tvers av kommunegrensene. Kulturmiljøer, landskap og naturmangfold er unikt og har en særlig verdi i større landskapsrom, som fjorder, på tvers av kommunegrenser. FL mener det er viktig at lokalpolitikere får og tar ansvar for å ta vare på disse verdiene. Samtidig er det viktig at regionale og statlige myndigheter har myndighet og ansvar for å ivareta helheten. Primært bør det skje gjennom faglig veiledning og regionale planer som sikrer helhet, men innsigelser er også et nødvendig virkemiddel. Vi mener det er tilstrekkelig at det står at statlige og regionale myndigheter skal legge vekt på det lokale sjølstyret når de vurderer om de skal fremme innsigelse.

6. Om generelle retningslinjer for planlegging i strandsona

Etter vår oppfatning gir innledninga av kapitlet signaler i strid med plan- og bygningsloven (pbl) når en åpner kap 6 med «Strandsonen gir grunnlag for næring og bosetting». Utgangspunktet i pbl § 1-8 er at det skal tas særlig hensyn til natur- og kulturmiljø, friluftsliv, landskap og andre allmenne interesser. Det er disse interessene som er viktigst i strandsona og som må nevnes først. Regjeringa kan ikke gjennom planretningslinjene forsøke å endre eller svekke lovens bestemmelser, og bør være nøye med å være tro mot lovens intensjon og tekst.

Ved å trekke bolig- og fritidsbebyggelse vekk fra strandlinja frigjøres den for allmenn bruk for mange, og gir et bolig- eller hyttefelt stor samla attraktivitet som er viktig for lokalsamfunnsutvikling og reiseliv. På den andre sida kan en enkelt uheldig plassert bolig eller hytte i strandsona, stenge tilgang eller ferdsel langs kysten for et helt lokalsamfunn. Dette poenget er så viktig at vi mener det må omtales i dette kapitlet.

Det naturbaserte reiselivet er ei viktig næring som i stor grad er basert på intakte natur- og kulturmiljøer og landskap. Tilgang til ferdsel, opphold, bading, padling, fiske mm langs

kysten er avgjørende. Av hensyn til utviklingsmuligheter for denne næringa er det viktig at strandsona ikke bygges ned. Det er uheldige eksempler på at en aktør har fått bygge ned strandsona med turistanlegg og ødelagt mulighetene for videreutvikling og andre aktører.

I 6.2. omtales friluftsliv. Vi mener det her bør vises eksplisitt til det nasjonale arbeidet, forankra i regjeringas handlingsplan for friluftsliv, med å planlegge, opparbeide, skilte, merke og kartfeste sammenhengende nettverk av stier i kommunene. Kommunene bør i alle planer som omfatter 100-metersbeltet oppfordres til å innarbeide planer for ferdselsårer for friluftsliv som både gir tilgang til strandsona og ferdselsmuligheter langs den (kyststier).

Folkehelsemeldinga og særlig regjeringas handlingsplan for fysisk aktivitet vektlegger turgåing i nærmiljøet for å fremme folkehelsa og nå hovedmålet om at andelen i befolkningen som oppfyller helsemessige anbefalinger om fysisk aktivitet er økt med 10% innen 2025 og 15% innen 2030. Ferdsel langs kysten byr også på sterke og gode naturopplevelser der kontakten med havet gir en særlig ro. Når størstedelen av befolkninga bor kystnært, er det opplagt at ferdselsmulighetene langs kysten har unik betydning for folks trivsel, fysiske og psykiske helse. Det bør vurderes om folkehelsebetydning og –hensyn skal omtales særskilt i planretningslinjene.

De fleste kommuner har med forankring og anbefaling i Friluftsmeldinga og opplegg fra Miljødirektoratet foretatt kartlegging og verdsetting av friluftslivsområdene i kommunen. Dette er et viktig kunnskapsgrunnlag for all planlegging i strandsona, og det bør vurderes om det skal nevnes eksplisitt bl.a. i kap 6.5. om fastsetting av byggegrense.

Ulovlige bygg og anlegg som hindrer allmennhetens lovlige ferdsel og opphold er en særlig utfordring i strandsona. Vi kan ikke se at den problematikken er tatt opp i planretningslinjene. Plan- og bygningsloven har imidlertid utførlige bestemmelser om ulovlighetsoppfølging i § 32. Det er uholdbart at natur- og landskap forringes og allmennhetens ferdsel og opphold hindres av ulovlige tiltak i så viktige områder som strandsona. FL ber departementet vurdere om en på hensiktsmessig måte kan stille krav til kommunenes ulovlighetsoppfølging gjennom planretningslinjene. Dette gjelder generelt, men er ekstra relevant for Oslofjordregionen der det er et mål å bedre allmennhetens tilgang.

7. Om retningslinjer for kystkommunene i Oslofjordregionen

Vi forstår det slik at retningslinjene for denne sona foreslås videreført uforandra.

Statistisk Sentralbyrås oversikt over bygging i 100-meters beltet langs sjø viser at bare 30% av strandsona her er tilgjengelig for allmenn ferdsel og opphold, og at nedbygginga fortsetter. Oslo har bare 2m² tilgjengelig strandsone per innbygger. I Miljødirektoratets «Forslag til helhetlig plan for Oslofjorden» (2019) er det et mål at allmennhetens tilgang til strandsona skal bedres. Og det heter videre: «Eksisterende retningslinjer og veiledning for kommunenes planlegging har til nå vist seg ikke å være tilstrekkelig for å snu den negative utviklingen. Departementene ser behov for å stramme inn praksis særlig med hensyn til etablering av ny og utvidelse av eksisterende bebyggelse, jf tiltak i kap 8.5.» I kapittel 8.5. utdypes og konkretiseres en rekke tiltak. Det er viktig å minne om at helhetlig plan for Oslofjorden med mål om fremme et aktivt friluftsliv og oppnå en god miljøtilstand er forankra i et enstemmig stortingsvedtak.

FL mener at det på bakgrunn av stortingsvedtaket om helhetlig plan for Oslofjorden og Miljødirektoratets forslag til denne, er uaktuelt å vedta planretningslinjer for strandsonen i Oslofjordregionen uten at det foretas innstramminger og innarbeides tiltak for å bedre tilgangen til strandsona for allmennheten. Dette aleine er god nok grunn til at departementet må komme tilbake med nytt forslag til planretningslinjer.

Når det gjelder innholdet i planretningslinjene for Oslofjorden, viser vi til Miljødirektoratets forslag og høringsinnspillene til planen. Vi vil i tillegg trekke fram følgende forslag som bør vurderes:

- Kav om at det i alle nye kommuneplaner og reguleringsplaner vises eksisterende og planlagt ferdselsmulighet for gange (kyststi) med mål om å etablere en sammenhengende kyststi langs Oslofjorden.
- Krav om at det ved omdisponering av allment tilgjengelig strandsone, skal tilbakeføres minst like stort erstatningsareal til allmenn bruk, og så langt det lar seg gjøre med tilsvarende kvaliteter.
- Krav om at det ved alle tiltak, etter både plan og dispensasjon, som fører til omdisponering av ferdselsårer for friluftsliv, skal etableres ny ferdselsåre.
- Krav om at det ved alle dispensasjonssaker som innvilges skal vurderes vilkår om tiltak som bedrer allmennhetens ferdsels- og oppholdsmuligheter, herunder særlig krav om at det etableres kyststi der det ikke fins.
- Krav om at det ved utarbeiding av reguleringsplaner og i alle dispensasjonssaker foretas en vurdering av om det i plan- eller tiltaksområder er ulovlige bygg eller anlegg, og at disse i så fall forutsettes fjerna.

8. Om retningslinjer for sone 2 og 3

For oss er det viktig at det for begge soner fastslås innledningsvis at byggeforbudet i 100-metersbeltet langs sjøen gjelder.

Vi mener at det etter at planretningslinjene blei innført i 2011 ikke har skjedd utvikling som tilsier noen liberalisering av byggeforbudet. Tvert imot viser en landsomfattende undersøkelse utført av IPSOS for Norsk Friluftsliv i 2020 at 49% mener at utbyggingen bør reduseres eller stoppes helt, 20% vil tillate utbygging på samme nivå som i dag, mens kun 7% ønsker å åpne for mer utbygging enn i dag.

Det er bare et fåtall næringer som er avhengig av lokalisering helt i strandkanten. I de fleste tilfeller ivaretas de samla interesser i et lokalsamfunn best om bolig- og fritidsbebyggelse trekkes vekk fra strandsona slik at den er til fri bruk for alle. Klimaendringer med havnivåstigning og mer ekstremvær tilsier også at det er uklokt å plassere bebyggelse helt i strandsona.

Vi ser at det i 10.1. brukes den upresise og lite faglige formuleringa «uten press» om områder der det kan være enklere i gi tillatelse til bygging. Vi mener at tilnærminga bør være kunnskapsbasert og faglig slik at det er i områder der det ikke er kjente viktige naturverdier, friluftslivsinteresser, kulturmiljøer og landskap at det kan være enklere å gi byggetillatelser. Vi gjentar at strandsonas betydning for naturmangfold er uavhengig av soneinndelinga, og at dette må ivaretas i den konkrete planlegginga. Den upresise formuleringa «stort press» brukes også andre steder i planretningslinjene. Planretningslinjene bør generelt gjennomgåas med sikte på mer konkret og faglig ordbruk, og slik at vinklingen blir faglige avveininger basert på best mulig kunnskapsgrunnlag.

Et siste moment som tilsier stor varsomhet med bygge- og anleggstiltak også i sone 2 og 3, er de erfaringene vi har fra Oslofjordområdet. Det er ikke nødvendig å gjøre de samme feilene om igjen, som har ført til at det nå er knapphet på tilgjengelig strandsone i Oslofjordområdet og behov for kostnadskrevenne tiltak for å bedre tilgangen.

9. Avslutning

Norge har ei unik kystlinje av uvurderlig verdi for naturmangfold og friluftsliv. Den skal vi være stolt av og opptatt av å ta vare på som en fantastisk kvalitet og ressurs. Byggeforsbudet fra 1965 har vært avgjørende for å bevare strandsona for nåværende og kommende generasjoner. Men likevel ikke tilstrekkelig for å hindre for omfattende nedbygging i Oslofjordområdet slik at vi der må sette inn tiltak for å bedre forholdene.

FL mener det er viktig at vernet av strandsona videreføres med stolthet. Det generelle byggeforsbudet, må ikke ses som et problem, men en helt nødvendig bærebjelke i forvaltning av kanskje verdens vakreste kyst.

Samtidig er strandsona viktig for næring og bosetting. Vi trenger derfor planretningslinjer som rettesnor når ulike interesser skal avveies. FLs konklusjon er, som framheva innledningsvis, at det foreliggende utkastet til retningslinjer ikke er godt nok styringsredskap ut fra den kunnskap og de utfordringer vi ser i dag. Vi ser fram til å få nytt og forbedra utkast på høring, og bidrar gjerne i prosessen med det om ønskelig.

Vennlig hilsen
Friluftsrådene Landsforbund

Ane Mari Braut Nese (s)
Styreleder

Morten Dåsnes
Daglig leder

Kopi: Klima- og miljødepartementet, Miljødirektoratet
Norsk Friluftsliv, Den Norske Turistforening, Oslofjordens Friluftsråd, Forbundet
Kysten